

รายงานข้อเสนอโครงการทางวิศวกรรม (ข้ามสาขาวิชา)

(Senior Project XD: Proposal Report)

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(Faculty of Engineering, Chulalongkorn University)

รหัสโครงการ (Project ID) : SP 7

ชื่อโครงการ (Project Name)

(ภาษาไทย : Thai) วิธีการหาจุดติดขัดจากการวิเคราะห์ข้อมูลการจราจรขนาดใหญ่ในประเทศไทย

(ภาษาอังกฤษ : English) Study on Bottleneck Identification methodology from Traffic Big Data in Thailand

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม (List of Students) :

รหัสนิสิต (Student ID)	ชื่อ – สกุล (First Name-Last Name)	ลายมือชื่อ (Signature)
1. 6430198121	นายณฤเดช คล้ายแก้ว	(..... <u>ณฤเดช คล้ายแก้ว</u> .....)
2. 6430153921	นายธนภพ วงศ์น้อย	(..... <u>ธนภพ วงศ์น้อย</u> .....)
3. 6431139321	นายวรรณรัช บำบำเนตร	(..... <u>วรรณรัช บำบำเนตร</u> .....)

รายชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ (Advisors)

ตำแหน่งทางวิชาการ / ชื่อ-นามสกุล (Academic Position / First Name – Last Name)

1. รศ.ดร.สรวิศ นฤปิต	(..... <u>สรวิศ นฤปิต</u> .....)
2. ผศ.ดร.กรวิก ตันเกษร	(..... <u>กรวิก ตันเกษร</u> .....)

1. หลักการและเหตุผล / ที่มาและความสำคัญของปัญหา (Background and Significance of the Study)

การจราจรติดขัดเป็นปัญหาเรื้อรังในเขตเมืองของประเทศไทย โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง การจราจรติดขัดส่งผลเสียต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านเวลาเดินทางที่สูญเสียบ้าง การปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เพิ่มขึ้นจากการหยุดนิ่งของรถยนต์ และผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่เกิดจากค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงและความล่าช้า

ปัญหานี้เกิดจากปัจจัยหลายด้าน เช่น การขยายตัวของเมืองที่รวดเร็ว โครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และพฤติกรรมการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลที่เพิ่มขึ้น การหาจุดติดขัดของจราจร (Traffic Bottleneck) ถือเป็นขั้นตอนสำคัญในการเข้าใจรูปแบบการจราจร และเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนากลยุทธ์การจัดการจราจรในอนาคต

โครงการนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลการจราจรขนาดใหญ่ (Big Data) เช่น Probe Data ซึ่งรวบรวมความเร็ว ตำแหน่ง และเวลาเคลื่อนที่ของรถยนต์ เพื่อนำมาวิเคราะห์และระบุจุดติดขัดในโครงข่ายการจราจรของประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ (Objective of the Study)

- ศึกษาและพัฒนาวิธีการระบุจุดติดขัดในโครงข่ายจราจรในกรุงเทพ โดยใช้ข้อมูล Probe Data เช่น ความเร็วเฉลี่ย ตำแหน่ง ระยะเวลาที่รถหยุดนิ่ง เพื่อกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการระบุจุดติดขัดในบริบทของกรุงเทพมหานคร

3. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Related Theories and Research Papers)

ดัชนีประสิทธิภาพการจราจร (Traffic Performance Index - TPI) (ทางตรง)

TPI เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินระดับความหนาแน่นของการจราจรในพื้นที่เมือง โดยคำนวณจากอัตราส่วนระหว่างความเร็วเฉลี่ยของยานพาหนะ (v_a) กับความเร็วในสภาวะการจราจรที่ไหลลื่น (v_f)

การคำนวณ TPI

$$TPI = \frac{v_a}{v_f}$$

- v_a : ความเร็วเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างยานพาหนะในช่วงเวลาที่กำหนด
- v_f : ความเร็วในสภาวะการจราจรที่ไหลลื่น (Free Flow Speed) ซึ่งสามารถหาได้ 2 วิธี ดังนี้
  1. ความเร็วเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างยานพาหนะในช่วงเวลาที่มีการจราจรเบาบาง เช่น ในช่วง 22:00-04:00
  2. เปอร์เซนไทล์ที่ 85 ของความเร็วของกลุ่มตัวอย่างยานพาหนะในช่วงเวลาที่มีการจราจรเบาบาง เช่น ในช่วง 22:00-04:00^{[5][6]} (Finkelstein, 2016) (Forbes et al., 2012)

การตีความค่า TPI^[2]

(Wei et al., 2022)

- $TPI > 0.83$: การจราจรลื่นไหล
- TPI ระหว่าง 0.67–0.83 : การจราจรค่อนข้างลื่นไหล
- TPI ระหว่าง 0.48–0.67 : การจราจรติดขัดปานกลาง
- $TPI < 0.48$: การจราจรติดขัดอย่างรุนแรง

Bayesian Inference (จุดเลี้ยว)^[6]

(Hayes, 2024)

Bayesian Inference เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจุดเลี้ยว (เช่น การติดขัดที่จุดหนึ่งส่งผลต่อจุดอื่น) ถูกแทนด้วยค่าน้ำหนัก ของความสัมพันธ์

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

- ความเร็วเฉลี่ย (v_a) ความเร็วในสภาวะการจราจรที่ไหลลื่น (Free Flow Speed) (v_f) เพื่อนำมาหา TPI
- เวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของการติดขัด (T_{start}, T_{end})
- ความน่าจะเป็นแบบมีเงื่อนไข: $P(C_j|C_i)$

ความน่าจะเป็นที่จุด j เกิดการติดขัด หากจุด i ติดขัด

สมการพื้นฐานของ Bayesian Inference

$$P(C_j|C_i) = \frac{P(C_j|C_i)P(C_j)}{P(C_i)}$$

โดย:

- $P(C_j|C_i)$: ความน่าจะเป็นที่จุด j ติดขัดเมื่อจุด i ติดขัด (สิ่งที่ต้องการหา)
- $P(C_i|C_j)$: ความน่าจะเป็นที่จุด i ติดขัดเมื่อจุด j ติดขัด (สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล)
- $P(C_j)$: ความน่าจะเป็นที่จุด j ติดขัดโดยทั่วไป
- $P(C_i)$: ความน่าจะเป็นที่จุด i ติดขัดโดยทั่วไป

ซึ่งจุดที่มีค่าความน่าจะเป็นสูง จะมีผลกระทบต่อการติดขัดในจุดปลายทางอย่างชัดเจน

ตัวอย่างการใช้ Bayesian Inference

Timestamp	ถนน i (สถานะ)	ถนน j (สถานะ)
08:00	ติดขัด	ติดขัด
08:05	ไม่ติดขัด	ติดขัด
08:10	ติดขัด	ติดขัด
08:15	ติดขัด	ไม่ติดขัด
08:20	ไม่ติดขัด	ไม่ติดขัด

สถานะของรถ ติดขัด / ไม่ติดขัด มาจากค่า TPI ของช่วงเวลานั้นๆ

โดย

$$P(C_i|C_j) = \frac{\text{จำนวนครั้งที่ } i \text{ ติดขัดเมื่อ } j \text{ ติดขัด}}{\text{จำนวนครั้งที่ } j \text{ ติดขัด}} = \frac{2}{3} = 0.67$$

$$P(C_i) = \frac{\text{จำนวนครั้งที่ } i \text{ ติดขัด}}{\text{จำนวนครั้งทั้งหมด}} = \frac{3}{5} = 0.6 \quad (08:00, 08:10, 08:15)$$

$$P(C_j) = \frac{\text{จำนวนครั้งที่ } j \text{ ติดขัด}}{\text{จำนวนครั้งทั้งหมด}} = \frac{3}{5} = 0.6 \quad (08:00, 08:05, 08:10)$$

$$P(C_j|C_i) = \frac{0.67 \times 0.6}{0.6} = 0.67$$

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าหากถนน i ติดขัด ถนน j จะติดขัดถึง 67%

ทฤษฎีการเปลี่ยนค่า Latitude Longitude เป็น พิกัดระบบ UTM^[7]

(Manchuk, 2009)

เนื่องจากการหาค่าระยะห่างระหว่างจุดไม่สามารถหาได้จากค่า Latitude และ Longitude ได้โดยตรง เพราะเป็นค่าพิกัดแบบมุม จึงต้องแปลงเป็นระบบพิกัด UTM เป็นระบบพิกัดของโลกที่ถูกทำการ Projection แล้ว เพื่อจะได้ทำการหาความห่างระหว่างจุดได้แม่นยำมากขึ้น โดยที่จะใช้สมการดังนี้ในการแปลงพิกัด

$$x = k_0 N \left[A + (1 - T + C) \frac{A^3}{6} + (5 - 18T + T^2 + 72C - 58e'^2) \frac{A^5}{120} \right]$$

$$y = k_0 \left[M - M_0 + N \tan \phi \left[\frac{A^2}{2} + (5 - T + 9C + 4C^2) \frac{A^4}{24} + \left((61 - 58T + T^2 + 600C - 300e'^2) \frac{A^6}{720} \right) \right] \right]$$

โดยที่

$$k_0 = 0.9996$$

$$e'^2 = \frac{e^2}{1 - e^2}$$

$$N = \frac{a}{\sqrt{(1 - e^2 \sin^2 \phi)}}$$

$$T = \tan^2 \phi$$

$$C = e'^2 \cos^2 \phi$$

$$A = \lambda - \lambda_0 \cos \phi$$

$$M = a \left[\left(1 - \frac{e^2}{4} - \frac{3e^4}{64} - \frac{5e^6}{256} - \dots \right) \phi - \left(\frac{3e^2}{8} + \frac{3e^4}{32} + \frac{45e^6}{1024} + \dots \right) \right]$$

$$\left[\sin^2 \phi + \left(\frac{15e^4}{256} + \frac{45e^6}{1024} + \dots \right) \sin^4 \phi - \left(\frac{35e^6}{3072} + \dots \right) \sin^6 \phi + \dots \right]$$

เนื่องจากการคำนวณหาค่าพิกัด UTM มีความยุ่งยาก ดังนั้นในการทำงานจริงจะใช้โปรแกรม คำนวณ

6. รายละเอียดการดำเนินงาน (Methodology) / งบประมาณที่ใช้ (Budget)

รายละเอียดการดำเนินงาน (Methodology)

6.1 ขอข้อมูลการติดตาม GPS จาก บริษัท Grab Thailand ปีพ.ศ.2562 จุดทั้งหมด 1,346,029,571 จุด เป็นจุด GPS ที่กระจายตัวอยู่ทั่วกรุงเทพมหานคร

6.2 ทำการกรองจุดข้อมูลให้เหลือเฉพาะพื้นที่ศึกษา คือ ถนนพระราม4 บริเวณหน้าสถานีรถไฟกรุงเทพ จนถึงจุดตัดบริเวณแยกพรโชนง โดยใช้การเขียนโปรแกรมผ่านแพลตฟอร์ม Jupyter

- นำข้อมูลเข้าแพลตฟอร์ม โดยใช้ Library “Pyspark”
- ทำการกรองข้อมูลให้อยู่ในช่วงวันที่ต้องการทำการการศึกษา คือ 1-30 มิถุนายน
- ทำการเลือก wayid ที่อยู่ในถนนพระราม4 โดยวิธีการติกรอบถนนที่ละน้อยๆ ใน Google map และนำค่า Latitude และ Longitude จุดเริ่มและจุดจบของกรอบนั้นมาทำการเขียนโปรแกรมเพื่อกรองให้เหลือ wayid ที่ต้องการ และนำ wayid ที่กรองได้ทั้งหมดมาต่อกันจนเป็นถนนทั้งเส้นพระราม4
- ทำการเลือกข้อมูลคอลัมน์ที่จำเป็นต้องใช้ คือ driverid, wayid, date, time, speed, projectedlat และ projectedlng
- แปลงข้อมูลที่เลือกมาจาก Library “Pyspark” ไป Library “Pandas” เพื่อการคำนวณได้ง่ายยิ่งขึ้น

	driverid	wayids	date	time	speed	projectedlat	projectedlng
0	826c00d50cf541f35445b3eb178b641662c89a0982ce6b...	459492912	2019-06-02	05:09:49	10.17	13.721782	100.555492
1	04da1c82aae938e9c9c69ed25f99ea642dab1b000b7fdb...	459492912	2019-06-02	05:27:27	24.35	13.721287	100.556687
2	04da1c82aae938e9c9c69ed25f99ea642dab1b000b7fdb...	459492912	2019-06-02	05:27:31	18.10	13.720963	100.557425
3	2ab60462ca330a9fd443061718cc46618fdf19138dda2e...	459492912	2019-06-02	05:42:13	11.99	13.721786	100.555481
4	2ab60462ca330a9fd443061718cc46618fdf19138dda2e...	459492912	2019-06-02	05:42:17	8.22	13.721646	100.555815
...	...	...	...	...	...	...	...
3827	2c7d2cc5df76d66153d43a814e879bd95222aec8a483c6...	459492912	2019-06-12	05:58:14	14.25	13.721651	100.555803
3828	2c7d2cc5df76d66153d43a814e879bd95222aec8a483c6...	459492912	2019-06-12	05:58:18	14.45	13.721444	100.556305
3829	2c7d2cc5df76d66153d43a814e879bd95222aec8a483c6...	459492912	2019-06-12	05:58:22	13.20	13.721254	100.556767
3830	405aaf5dce2edd067ee3ef48b793dfe845cb86633dfd0...	459492912	2019-06-27	05:31:22	15.50	13.721796	100.555459
3831	405aaf5dce2edd067ee3ef48b793dfe845cb86633dfd0...	459492912	2019-06-27	05:31:26	16.83	13.721565	100.556009

ภาพแสดงตัวอย่างข้อมูลที่ได้หลังจาก แปลงข้อมูลที่เลือกมาจาก Library “Pyspark” ไป Library “Pandas”

6.3 แยกการดูข้อมูลเป็นเวลา ทุกๆ 30 นาที เพื่อดูการเกิดรถติด และแนวโน้มการเกิดรถติดแบบประจำ และไม่ประจำ

- การเกิดรถติด หาค่า TPI โดยการแบ่งการหาค่าดังนี้

ค่า v_a คือค่าความเร็วเฉลี่ยของรถในช่วงเวลาที่เราส่งใจ หาได้จาก การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลมากกว่า 30 ตัวอย่าง แล้วหาค่าเฉลี่ยความเร็วของรถโดยการแปลงพิกัด Latitude และ Longitude ให้เป็นระบบพิกัด UTM ตามในหัวข้อทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง^[2] และหาความห่างจุดปลาย-จุดต้น เทียบกับเวลา

ค่า v_f คือค่าความเร็วของรถในช่วงเวลาที่รถสามารถเคลื่อนตัวได้คล่องตัว ในที่นี้จะยกกลุ่มตัวอย่างช่วงเวลา 1:00 - 2:00 น. จากข้อมูล มากกว่า 30 ตัวอย่าง แล้วหาค่าความเร็วของรถแต่ละคัน โดยการแปลงพิกัด Latitude และ Longitude ให้เป็นระบบพิกัด UTM ตามในหัวข้อทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง^[2] และหาความห่างจุดปลาย-จุดต้น เทียบกับเวลา แล้วมาทำการเรียงลำดับจากมากไปน้อยเพื่อหาข้อมูลเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 85 มาเป็นค่า v_f

หาความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยการพรอตกราฟทุกๆ 30 นาที ในทุกๆวัน โดยจะแบ่งข้อมูลการวิเคราะห์ออกเป็นวันธรรมดา และวันเสาร์อาทิตย์ หาในช่วงเวลานั้นๆของทุกวันธรรมดามีค่า TPI ที่ชี้ให้เห็นว่ารถติด ก็สามารถอนุมารได้ว่า เป็นรถติดแบบประจำ

6.4 เลือกช่วงเวลาที่เราคาดว่าเป็นรถติดแบบชั่วคราวมาทำการวิเคราะห์สภาพจราจรตามแยก ว่าถนนที่เชื่อมกับแยกนั้นๆเป็นสาเหตุของรถติดนี้หรือไม่โดยใช้วิธี Bayesian ตามหัวข้อทฤษฎี^[6] โดยใช้วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ยของรถที่เข้าออกแยกที่ต้องการวิเคราะห์

6.5 ข้อมูลที่ได้หาว่าความน่าจะเป็นที่ได้จาก Bayesian < 0.5 สามารถอนุมานได้ว่า รถติดที่ถนนหลักไม่ได้มีมีผลมาจากถนนรองที่อยู่ในทางแยก อาจเกิดจาก Bottleneck และนำรูปแบบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นไปทดสอบกับบริเวณแยกอื่นๆโดยใช้กระบวนการเดิม จะสรุปได้ว่าเกณฑ์ข้อกำหนดบริเวณที่เราสนใจมีปัจจัยใดบ้างที่ก่อให้เกิดการติดขัดแบบ Bottleneck

6.6 แสดงและสรุปผลการศึกษา และเสนองานวิจัย

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Benefits)

7.1. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการจราจร

ช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถระบุจุดติดขัด (Bottleneck) ได้อย่างแม่นยำ เพื่อวางแผนปรับปรุงโครงข่ายการจราจร ลดความล่าช้า และแก้ไขปัญหาการจราจรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2. ลดมลภาวะและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การลดความล่าช้าและการติดขัดบนถนนจะช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากยานพาหนะและลดมลพิษในอากาศ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

7.3. สนับสนุนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City Development)

ข้อมูลและวิธีการที่ได้สามารถนำไปใช้ในระบบการจัดการจราจรอัจฉริยะ เช่น การปรับเวลาสัญญาณไฟจราจร หรือการแนะนำเส้นทางที่เหมาะสม

7.4. สร้างต้นแบบการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ในประเทศไทย

พัฒนาวิธีการวิเคราะห์ที่สามารถนำไปต่อยอดในงานอื่น เช่น การจัดการขนส่งมวลชน การวางแผนโครงสร้างพื้นฐาน หรือการพัฒนาโครงการในอนาคต

8. เอกสารอ้างอิง (References)

1. Hale, D., Jagannathan, R., Xyntarakis, M., Su, P., Jiang, X., Ma, J., Hu, Jia., and Krause, C. (2016). *Traffic Bottlenecks: Identification and Solutions* (Report No. FHWA-HRT-16-064). Leidos, Inc., Reston, VA.
2. Wei, L., Chen, P., Mei, Y., and Wang, Y. (2022). *Turn-level network traffic bottleneck identification using vehicle trajectory data*. School of Transportation Science and Engineering, Beihang University, China.
3. Schrank, D., Eisele, B., and Lomax, T. (2012). *TTI's 2012 URBAN MOBILITY REPORT Powered by INRIX Traffic Data*. Texas A&M Transportation Institute, The Texas A&M University System.
4. Forbes, J.G., Gardner, T., McGee, H., and Srinivasan R. (2012). *Methods and Practices for Setting Speed Limits: An Informational Report*. (Report No. FHWA-SA-12-004). Institute of Transportation Engineers, Washington, DC.
5. Jonah Finkelstein. (2016, October 27). *85th Percentile Speed Explained*. Mike on Traffic. https://www.mikeontraffic.com/85th-percentile-speed-explained/?utm_
6. Adam Hayes. (2024, March 30). *Bayes' Theorem: What It Is, the Formula, and Examples*. Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/b/bayes-theorem.asp>
7. John G. Manchuk. (2009). *Conversion of Latitude and Longitude to UTM Coordinates*. https://www.ccgaberta.com/ccgresources/report11/2009-410_converting_latlon_to_utm.pdf